

3. Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав [Електронний ресурс]: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07.02.2014 № 5. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-14>. – Назва з екрана.
4. Про судову практику у справах за позовами про захист вприватної власності [Електронний ресурс]: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.1995 № 20. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>. – Назва з екрана.
5. Аналіз деяких питань застосування судами законодавства про право власності при розгляді цивільних справ [Електронний ресурс]: Узагальнення Верховного Суду України. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf>. – Назва з екрана.
6. Справа № 2-2540/11 // Єдиний державний реєстр судових рішень України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua>. – Назва з екрана.
7. Міненкова Н.О. Набувальна давність у правозастосовній практиці: окремі проблемні питання [Електронний ресурс] / Н.О. Міненкова // Вісник Верховного Суду України. – 2015. – № 1. – С. 39–46. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана.

І. А. Мартинюк

студ. III курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: ст. викл. Є. М. Корнеєва

ЗАХИСТ ПРАВ АКЦІОНЕРІВ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

Ефективність функціонування діяльності акціонерних товариств (далі – АТ) безпосередньо залежить від рівня їх правового забезпечення. Відповідно до чинного законодавства в Україні будь-яка фізична чи юридична особа має право стати акціонером у випадках, якщо вона стала: засновником АТ, або стало власником акцій АТ, яке вже створене [1].

Схема існування АТ передбачає у відношеннях товариство-акціонер пріоритет саме акціонера. Проте, на практиці існують непоодинокі випадки, коли товариство висуває свої умови акціонерам, що породжує корпоративні конфлікти. Найпоширенішими серед них є наступні:

1. Порушення рівного та справедливого ставлення до акціонерів. «Розмивання» часток акціонерів у капіталі АТ має місце, коли товариство розміщує акції серед керівництва або наближених до нього інвесторів за ціною, нижчою ніж ринкова, та не надає іншим акціонерам переважного права на придбання додаткових ак-

цій. Проблема полягає і в тому, що Закон України «Про акціонерні товариства» не регламентує строки розміщення акцій, тільки декларує переважне право акціонерів на придбання акцій додаткових випусків, але без детального порядку його реалізації Закон України «Про господарські товариства» в свою чергу передбачає лише максимальний строк проведення відкритої підписки, що становить 6 місяців [2]. Саме тому набула поширення практика проведення підписки на додаткові акції за декілька днів, що, ускладнює реалізацію всіма бажаними акціонерами їхнього переважного права.

2. Обмеження можливості акціонерів ознайомитися з інформацією щодо структури та діяльності товариства. В практиці має місце ненадання або несвоєчасне надання повідомлення про проведення загальних зборів, ненадання можливості до проведення зборів ознайомитися з матеріалами, що стосуються порядку денного, слід зауважити на те, що найчастіше правління АТ посилається на те, що матеріали ще не готові, й це триває аж до самих зборів. Найпоширенішими є спори про визнання недійсними рішень загальних зборів АТ з підстав недотримання порядку їх скликання, що виникають при порушенні порядку повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів у друкованих засобах масової інформації; порядку персонального повідомлення акціонерів способом, передбаченим статутом; невчасному повідомленні товариством про проведення загальних зборів; неврахуванні пропозицій щодо порядку денного, внесених акціонерами [3].

3. Подвійний продаж одних і тих самих акцій. Враховуючи те, що остаточно право власності на акції виникає з моменту внесення їх нового власника до реєстру, часто має місце подвійний продаж одних і тих самих акцій на підставі виписки з реєстру. Потенційному власнику акцій товариства необхідно бути повністю обізнаним у внутрішніх документах товариства до купівлі акцій, щоб зрозуміти механізм захисту своїх майбутніх прав. Саме тому виникає необхідність зібрати повний пакет документів (сертифікат цінних паперів, передавальне розпорядження, оригінал чи нотаріально завірена копія цивільно-правової угоди про перехід власності на цінні папери), щоб правомірно отримати акції у власність.

4. Нечітке розмежування справ між судами для захисту порушених прав. Відокремлюють 4 найпоширеніших порядку захисту прав акціонерів: 1) захист внутрішніми органами акціонерних товариств; 2) захист, який здійснює Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку; 3) судовий захист; 4) захист своїх прав без-

посередньо акціонером. Найчастіше для захисту порушених прав звертаються саме до судових органів. Проте проблема судового захисту прав акціонерів є не менш гострою. Істотні суперечності виникають через нечітке розмежування підвідомчості справ між господарськими судами та судами загальної юрисдикції, оскільки учасниками спорів з корпоративних відносин можуть бути як юридичні особи, так і фізичні особи. Згідно Листа Верховного Суду України та Вищого арбітражного суду України, підвідомчість цивільних справ та господарських спорів визначається законодавчими актами України, проте у випадках, коли в законодавчих актах підвідомчість спорів визначена нечітко, слід виходити із суб'єктного складу учасників спору [4]. Таким чином, спори з корпоративного управління вирішуються судами загальної юрисдикції за позовами громадян, які не є суб'єктами підприємницької діяльності, або господарськими судами, якщо позивачами виступають юридичні особи. Тому нерідко ухвали, рішення загальних судів за позовами фізичних осіб можуть нерідко гальмувати виконання судових актів за результатами розгляду господарських спорів. Найефективнішим виходом з цієї ситуації є звернення до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, на яку покладено завдання щодо захисту прав інвесторів шляхом здійснення заходів щодо запобігання і припинення порушень законодавства на ринку цінних паперів та законодавства про акціонерні товариства, застосування санкцій за порушення законодавства у межах своїх повноважень [5].

Шляхами вирішення проблем захисту прав акціонерів є: удосконалення законодавства, підвищення ролі комісій із цінних паперів у захисті прав акціонерів, фінансова прозорість, підвищення рівня корпоративної культури. АТ є демократичною формою ведення бізнесу, яка дозволяє об'єднати необмежену кількість заощаджень, що є стимулом до інвестування коштів у ризиковану, але прибуткову та необхідну справу. Удосконалюючи правові механізми захисту прав акціонерів, Україна впевненими кроками шляхує до досягнення інвестиційної привабливості.

Список використаної літератури

1. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 17.09.2008. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>. – Назва з екрана.
2. Про господарські товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 19.09.1991. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>. – Назва з екрана.

3. Про практику розгляду судами корпоративних спорів [Електронний ресурс]: Постанова Пленуму ВСУ від 04.10.2008 №13. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-08>. – Назва з екрана.
4. Щодо визначення підвідомчості цивільних справ та господарських спорів [Електронний ресурс]: Лист Верховного Суду України та Вищого арбітражного суду України від 20.07.1995 №01-8/518а. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v518a700-95>. – Назва з екрана.
5. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 23.11.2011 №1063/2011. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/10632011>. – Назва з екрана.

А. В. Скрипник

студ. II курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: ст. викл. С. М. Корнєєва

СПЕЦИФІКАЦІЯ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Переробка речі (*spetificatio*) як один із способів набуття права власності була відома ще римським юристам. Однак питання про те, кому слід надати право власності на річ коли її переробка була проведена не власником матеріалу, а іншою особою без доручення або без дозволу власника в різні періоди часу не мав однозначної відповіді. Римські юристи вирішували це питання по-різному. Так, одні (сабініанці) вважали справедливим надати право власності на нову річ власнику матеріалів, з якого вона зроблена, у той час як інші (прокуліанці) стверджували, що нова річ повинна належати тому, хто її виробив. І тільки за часів кодифікації Юстиніана сформувалось правило, згідно якому нова річ залишається власністю господаря матеріалу, якщо її можна повернути в первинний стан, і, навпаки, надходить до переробника, якщо подібне повернення неможливе і якщо переробник не завинив у недобросовісності [1, с. 325-326].

Згідно ст.332 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) право власності на рухому річ, створену шляхом її переробки з матеріалу, що їй не належить, набувається власником матеріалу за його бажанням, якщо інше не встановлено законом або договором [2]. У випадках коли специфікатор є власником матеріалів юридичну належність створеної ним речі простежити досить легко, проте, якщо специфікатор не є власником матеріалу однозначно відпові-